

novičke

julij - avgust 2003

Kaj prinaša poletna številka?	3	BESEDA UREDNICE
Mednarodni projekt EBiS-ISIO * Prve učiteljice v novih programih	4-7	DOMAČE NOVIČKE
Pridružite se nam v Tednu vseživljenjskega učenja 2003 * Muzejske delavnice za odrasle * Predstavitev tabornišтва staršem naših članov	8-10	TEDEN VSEŽIVLJENJSKEGA UČENJA 2003
Predstavnica Slovenije - predsedujoča izvršnemu odboru ERDI	11	UTRINKI IZ SVETA
Predstavitev Programa 10 000 * Po dveh letih delovanja * On-line usposabljanje za on-line delo mentorjev	12-16	KOTIČEK JE VAŠ
Kakovost v izobraževanju	17-18	NOVA KNJIGA
Vabilo na petkovo izobraževalno srečanje * Vabilo na delavnico Od predavatelja do moderatorja	19-20	PRIPRAVLJAMO
	21	POSVETI, KONFERENCE
	22	NOVOSTI IZ KNJIŽNICE

PROGRAMSKA ZASNOVA NOVIČK

Novičke so strokovno glasilo za izobraževanje odraslih v Sloveniji. Z Novičkami želimo izboljšati obveščenost vseh, ki delamo na tem področju ali pa smo kakor koli povezani z izobraževanjem in učenjem odraslih v Sloveniji.

Prejemniki Novičk so posamezniki in organizacije; tisti, ki se ukvarjajo z izobraževanjem in učenjem odraslih poklicno, in tudi tisti, ki delajo to prostovoljno (v društvih, strokovnih, verskih, političnih in drugih prostovoljskih organizacijah).

V Novičkah objavljamo tele vrste informacij o izobraževanju in učenju odraslih doma in v svetu:

- opis in prikaz dogodkov in dejavnosti v izobraževanju odraslih;
- razvojne, raziskovalne in druge programe in projekte;
- sporočila o organizacijah, njihovih potrebah, načrtih in dejavnostih;
- podatke o izobraževalnih programih in razvoju programov;
- sporočila o politiki in strategiji izobraževanja odraslih;
- novice v upravljanju in zakonodaji;
- statistične podatke;
- mnenja, stališča in predloge;
- podatke in informacije o možnostih in virih za učenje;
- podatke o napovedanih prireditvah, posvetih, publikacijah in drugih strokovnih dogodkih;
- prikaze novih knjig, člankov ter didaktičnega in drugega gradiva ter novice s knjižnega trga;
- novice iz naših knjižnic, predvsem iz knjižnice ACS.

V Novičkah objavljamo kratke, jedrnat, objektivne in nepristranske informacije.

Novičke izhajajo praviloma vsak mesec, gradivo za posamezno številko zbiramo do 10. v mesecu. Za stike s tujino izdamo Novičke trikrat na leto v angleškem jeziku.

Prejemnikom Novičke pošiljamo brezplačno. Tako bo tudi v prihodnje, če bomo lahko stroške za njihovo izdajanje poravnali iz javnih sredstev za izobraževanje odraslih.

Novičke ureja in izdaja Informacijsko središče ACS.

Odgovorni osebi: mag. Zvonka Pangerc Pahernik, vodja Informacijskega središča, in Nevenka Kocijancič, urednica.

Oblikovanje: Lina design

Prelom: Solos d.o.o.

Tisk: Tiskarna Štok

Naslov uredništva je: Andragoški center Slovenije, Šmartinska 134a, 1000 Ljubljana,

telefon: 01 5842 560, faks: 01 5245 881, internet: <http://www.acs.si>, el. naslov: nevenka.kocijancic@acs.si

Novičke lahko preberete tudi na internetu: <http://www.acs.si/novicke>

ISSN 1408-6484 (slovenska izdaja - tiskane)

ISSN 1581-3770 (slovenska izdaja - online)

Naklada 1.800 izvodov

BESEDA UREDNICE

Nekaj poudarkov

Kaj prinaša poletna številka?

V tokratni poletni številki med drugim predstavljamo **mednarodni projekt EBIS-ISIO** in vlogo Andragoškega centra pri vzpostavitvi svetovalnih središč in lokalne svetovalne mreže za izobraževanje odraslih v dve državi Jugovzhodne Evrope – Rumunijo ter v Srbijo in Črno Goro.

Strokovni svet RS za izobraževanje odraslih je lani potrdil dva nova izobraževalna programa, ki sta namenjena zviševanju ravni pismenosti pri odraslih. Predstavljamo vam javnoveljavna programa **Usposabljanje za življenjsko uspešnost – Most do izobrazbe** in **Usposabljanje za življenjsko uspešnost – Beremo in pišemo skupaj**.

V rubriki Teden Vseživljenjskega učenja 2003 objavljamo **dva utrinka z lanskega festivala učenja** – za spodbudo in zgled izvajalcem, ki še oklevajo, in kot vabilo, da sodelujejo v letošnjem že osmem vseslovenskem prazniku učenja.

Vlada Republike Slovenije je leta 1998 sprejela *Program izobraževanja brezposelnih oseb – Program 5000* - kot enega ključnih programov aktivne politike zaposlovanja. V prihajajočem šolskem letu bo program razširjen - vključili bodo kar 10.000 brezposelnih. V **Programu 10 000** bo več pozornosti namenjene pridobivanju nacionalnih poklicnih kvalifikacij, predvsem starejših in težje zaposljivih brezposelnih oseb, ki se ne morejo odločiti za večletno formalno izobraževanje.

V zbirki Študije in raziskave je izšla nova knjiga, v kateri avtorica, mag. Tanja Možina, na sistematičen in poglobljen način obravnava področje kakovosti v izobraževanju. Monografijo **Kakovost v izobraževanju** predstavljamo med novostmi, naročilnico zanjo pa objavljamo v prilogi.

Septembrske Novičke bodo spet v znamenju **teme meseca**. Po študijskih krožkih bomo predstavili še dve neformalni obliki učenja **borze znanja** in **središča za samostojno učenje**.

Prijetno branje vam želim!

Nevenka Kocijancič (nevenka.kocijancic@acs.si), ACS

DOMAČE NOVIČKE

Predstavitev opravljenega dela

Mednarodni projekt EBiS-ISIO

V letu 2001 se je na področju svetovalne dejavnosti za izobraževanje odraslih začel projekt prenosa znanja in izkušenj pri vzpostavitvi svetovalnih središč in lokalne svetovalne mreže za izobraževanje odraslih v dve državi Jugovzhodne Evrope, ki sodelujeta v projektu Razvoj izobraževanja odraslih v Jugovzhodni Evropi – EBiS¹. Projekt EBiS-ISIO je eden od treh podprojektov, s katerimi sodeluje Andragoški center Slovenije pri projektu EBiS.

Lokalna svetovalna središča naj bi po slovenskem modelu začela delovati v Romuniji – v krajih Bocsa in Tg Mures ter v Srbiji in Črni Gori – v Subotici.

V maju 2002 je na Andragoškem centru Slovenije potekala prva mednarodna delavnica za tri projektne skupine iz zgoraj navedenih krajev. Na njej so udeleženci podrobno spoznali vlogo in pomen svetovanja v izobraževanju odraslih ter še posebej model lokalnih svetovalnih središč in svetovalnih mrež za izobraževanje odraslih, ki smo ga razvili in vpeljali v Sloveniji v okviru projekta Razvoj informativno-svetovalne dejavnosti v izobraževanju odraslih - ISIO. V mesecih od maja do decembra 2002 so vse projektne skupine izdelale študije z analizo vseh pogojev, potreb in razvojnih usmeritev v svojih državah in izbranih lokalnih okoljih, kar je predstavljalo podlago za vzpostavitev lokalne svetovalne dejavnosti za izobraževanje odraslih v njihovem okolju.

Skupno delo smo nadaljevali tudi v letu 2003. V marca 2003 je v Subotici, na Otvorenom Univerzitetu Subotica, kjer bo sedež svetovalnega središča, potekala druga skupna mednarodna delavnica. Namenjena je bila opredelitvi sistemskih pogojev za umeščenost svetovalne dejavnosti v izobraževanju odraslih v posamezni državi ter potrebnih pogojev za vzpostavitev lokalne svetovalne mreže za izobraževanje odraslih v izbranih lokalnih okoljih (na osnovi analize ugotovljenih potreb in razvojnih usmeritev). S temi vsebinami so vse tri projektne skupine že začele oblikovati lastne modele lokalnega svetovalnega središča za izobraževanje odraslih.

¹ Projekt EBiS vodi Mednarodni inštitut za sodelovanje pri Zvezi nemških ljudskih univerz – IIZ/DVV.

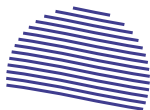
Med 7. in 12. julijem 2003 smo na Andragoškem centru Slovenije organizirali tretjo, zadnjo delavnico vseh treh skupin v okviru tega projekta. Na njej so udeleženci dokončno oblikovali lasten model lokalnega svetovalnega središča za izobraževanje odraslih ter tako opredelili vse ključne elemente, ki so potrebni, da svetovalno središče odpre vrata odraslim, ki potrebujejo pomoč pri odločanju za izobraževanje ali že v samem poteku izobraževanja in učenja. Opredelili so:

- temeljne cilje, vsebino, vrsto in oblike informativno-svetovalne dejavnosti,
- način delovanja,
- organizacije, ki bodo del lokalne svetovalne mreže, in način sodelovanja,
- financiranje lokalnega svetovalnega središča,
- prostorske in materialne pogoje,
- baze podatkov,
- spremljanje in evalvacijo dela središča,
- samoevalvacijo dela svetovalcev,
- promocijske aktivnosti središča.

Dva dneva smo namenili usposabljanju za delo svetovalca v izobraževanju odraslih pod vodstvom *Nade Mulej*. Obiskali pa smo tudi Svetovalno središče Postojna, kjer so se udeleženci seznanili z delom Svetovalnega središča Postojna in Svetovalnega središča Koper.

Načrtovano je, da bodo svetovalna središča za izobraževanje odraslih v Boci, Tg Muresu in Subotici začela delovati ob koncu leta 2003. Zelo intenzivna delavnica se je zaključila z dogovori o skupnem sodelovanju pri razvijanju svetovalne dejavnosti v izobraževanju odraslih v vseh treh državah tudi v prihodnosti, še posebej pri nadaljnjem razvijanju novih pristopov v svetovanju v izobraževanju odraslih in pri širitvi te dejavnosti v nova lokalna okolja in druge države Jugovzhodne Evrope.

Andreja Dobrovoljc (andreja.dobrovoljc@acs.si), ACS

Usposabljanje za življenjsko uspešnost - UŽU

Prve učiteljice v novih programih

Prva skupina učiteljic v programih UŽU – *Most do izobrazbe (UŽU – MI)* in UŽU – *Beremo in pišemo skupaj (UŽU – BIPS)* je uspešno zaključila usposabljanje, ki ga je denarno

podprlo Ministrstvo za šolstvo, znanost in šport. Izobraževalna programa sta nova, lani ju je potrdil Strokovni svet RS za izobraževanje odraslih, in sta namenjena zviševanju ravni pismenosti pri odraslih. Program *UŽU - MI* je namenjen odraslim, ki se vključujejo v formalno srednješolsko izobraževanje in obnavljajo ali pridobivajo bralne, pisne, računske in računalniške spretnosti za bolj učinkovito vključevanje v izobraževanje; program *UŽU - BIPS* pa je namenjen staršem, ki so se izobraževali deset let ali manj, svoje spretnosti, povezane s pismenostjo, pa bi radi osvežili, da bi lahko pomagali svojim otrokom pri opismenjevanju in učenju.

Trajanje in vsebina

Temeljno usposabljanje učiteljev¹ traja skupaj 118 ur. Sestavljeno je iz 86 ur temeljnih vsebin, ki so skupne za vse učitelje v programih *UŽU*, in 32 ur posebnih vsebin, povezanih z določeno ciljno skupino.

Udeleženci temeljnega usposabljanja za učitelje se v programih *UŽU* seznanijo s kurikuli programa (*UŽU - MI* oz. *UŽU - BIPS*), z značilnostmi in izobraževalnimi potrebami ciljne skupine ter z načini pridobivanja udeležencev in ustvarjanja omrežja ustanov za posamezno ciljno skupino. Izvajanje programov zahteva od učiteljev več naporov za pridobivanje udeležencev programa, za kar potrebujejo bodoči učitelji ustrezno znanje. Različne ciljne skupine terjajo od učiteljev različne pristope, čeprav sta oba programa namenjena zviševanju ravni pismenosti. Odrasli, ki nadaljujejo izobraževanje, so v občutljivem položaju ponovnega preizkušanja svojih zmožnosti, zato je zelo pomembna dobra priprava na izobraževanje. S tem se namreč veča motivacija za učenje in zagotavlja boljša učna uspešnost. Delo s starši in otroki istočasno se v našem izobraževalnem sistemu manj uporablja, zato izobraževalci odraslih največkrat nimajo tovrstnih izkušenj. Takšen način dela zahteva od učitelja posebno organizacijo - del časa sodelujejo otroci in odrasli hkrati, delno pa program poteka vzporedno.

Med usposabljanjem spoznajo bodoči učitelji pismenost z družbenega, kulturnega in znanstvenega vidika ter psihološko in pedagoško-andragoško ozadje bralnih, pisnih in računskih spretnosti. Poleg temeljnih spretnosti, povezanih s pismenostjo, se učitelji usposablajo za razvijanje socialnih spretnosti, spodbujanje vseživljenjskega učenja in aktivnega državljanstva. Učitelji spoznajo metode dela za doseganje programskih ciljev oziroma za izpeljavo izobraževalnega programa.

¹ Podrobnosti si lahko ogledate tudi na spletnih straneh: <http://izobrazevanje.acs.si/programi/#razvojno>.

Temeljna metoda dela pri izvajanju obeh programov je projektno učenje. Učitelji se usposabljaajo za ustvarjalno povezovanje različnih spretnosti, povezanih s pismenostjo, z vsakdanjimi življenjskimi položaji posameznih udeležencev v programih. Udeleženci v programih za zviševanje ravni pismenosti naj bi med usposabljanjem pridobili znanje in spretnosti, ki so prenosljive v vsakdanje življenjske položaje na delovnem mestu, v izobraževanju, v družini ali v družbenem okolju.

Program temeljnega usposabljanja učiteljev izvajajo strokovnjaki Andragoškega centra Slovenije in drugi priznani strokovnjaki sorodnih ustanov, ki se pri svojem raziskovalnem, razvojnem ali pedagoškem delom ukvarjajo s področjem pismenosti in izobraževanjem odraslih. Usposabljanje poteka v obliki predavanj in delavnic v predavalnicah Andragoškega centra, delno pa tudi v računalniških učilnicah.

Pogoji usposabljanja

Kandidati, ki se prijavljajo za usposabljanje, morajo pred usposabljanjem in ob njegovem zaključku izpolnjevati določene pogoje. Pogoji za vključitev v usposabljanje so: visokošolska izobrazba, opravljen strokovni izpit, pedagoško-andragoška izobrazba ter obvladovanje računalnika (urejevalnik besedil, delo s preglednicami, uporaba spleta, elektronska pošta). Pogoji za dokončanje programa pa so: pozitivno ocenjena seminarska naloga, ki jo kandidat pripravi ob koncu programa, izkazana 80-odstotna udeležba in pozitivno mnenje o sodelovanju kandidata v neposrednem učenju v skupini v okviru programa ter uspešno izveden nastop pred video kamero.

Program temeljnega usposabljanja učiteljev je v postopku potrditve in vpisa v Katalog stalnega strokovnega spopolnjevanja strokovnih delavcev v vzgoji in izobraževanju za šolsko leto 2003/2004. Usposobljenost za izvajanje programov *UŽU* morajo učitelji obnoviti vsaka tri leta po postopku, ki ga določi minister.

Temeljno usposabljanje je do sedaj uspešno zaključilo trinajst učiteljic, od tega se jih je enajst usposobilo za izvajanje obeh programov (*UŽU* – *MI* in *UŽU* – *BIPS*), dve učiteljici pa samo za *UŽU* – *BIPS*.

Zaželimo jim uspešen začetek izvajanja programov!

dr. Livija Knaflič (livija.knaflic@acs.si), ACS

TEDEN VSEŽIVLJENJSKEGA UČENJA 2003

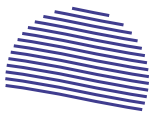
Prijava dejavnosti v TVU

Pridružite se nam v Tednu vseživljenjskega učenja 2003

Vse, ki morda še oklevate, vabimo, da sodelujete v letos že osmem vseslovenskem prazniku učenja. Načrtovane prireditve v okviru TVU 2003 nam lahko posredujete s pomočjo **spletne aplikacije**, ki se nahaja na strani TVU <http://tvu.acs.si/zarisce/> (rok za vnos prireditev prek elektronskih obrazcev je **19. september 2003**), ali pa izpolnite **prijavnico TVU 2003**, ki jo dobite v tajništvu ACS (tel.: 01 5842 560) oziroma na spletni strani TVU http://tvu.acs.si/zarisce/TVU2003_prijava_dejavnosti.doc (rok za tovrstno prijavo je **1. september 2003**).

Podrobnejše informacije in napotke za prijavo dobite pri Alenki Mavsar (tel.: 01 5842 484, e-naslov: alenka.mavsar@acs.si).

Za spodbudo in zgled objavljamo dva utrinka z lanskega festivala učenja.

TVU 2002 v Loškem muzeju

Muzejske delavnice za odrasle

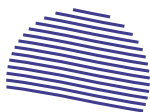
V okviru muzejske pedagoške dejavnosti, ki je sicer namenjena različnim ciljnim skupinam, tako malim šolarjem kot soloobvezni mladini in odrasli muzejski publiki, v Loškem muzeju prevladujejo dejavnosti za mlade obiskovalce muzeja. V zadnjem času si prizadevamo, da bi muzejske zbirke in bogato kulturno dediščino Škofje Loke približali tudi odraslim.

K temu je pripomoglo sodelovanje v Tednu vseživljenjskega učenja, ki postaja že ustaljena oblika naše muzejske pedagoške dejavnosti. Muzej v projektu Andragoškega centra Slovenije sodeluje že tretjič zapored. V okviru TVU 2000 in TVU 2001 smo pripravili muzejske delavnice za odrasle, kjer smo predstavili tradicionalno škofjeloško obrt - izdelovanje

umetnega cvetja, lani pa smo organizirali muzejsko delavnico, ki je obiskovalcem približala kaligrafijo, umetnost lepopisja. Za izhodišče nam je bil znameniti Škofjeloški rokopis¹ iz leta 1466 z najstarejšim poimenovanjem mesecev v slovenskem jeziku. Za našo kulturno zgodovino je pomemben 157. list oz. njegova hrbtna stran, kjer je v nemščini zapisan horoskop posameznika oz. njegov značaj glede na mesec njegovega rojstva. Ob latinskem poimenovanju mesecev je slovenski zapis imen, ki jih je menih Martin iz Loke zapisal, kot jih je poznal od doma: prosinec, sečan, sušec, mali traven, veliki traven, bobovcvet, mali srpan, veliki srpan, poberuh, listognoj, kozovprsk, gruden. V Loškem muzeju smo za to priložnost horoskop zapisali v slovenskem jeziku in srednjeveški gotici ter obiskovalce povabili, naj se nam pridružijo v muzejski kaligrafski delavnici. Tu so pod vodstvom mentorice izpisali svoj srednjeveški horoskop in se seznanili s kaligrafijo, ki je bila nekoč doma v samostanih, danes pa ponovno postaja priljubljena, kar kažejo tudi besede obiskovalke: *“Prejšnji teden sem opazovala mojstrico kaligrafije pri delu, zdaj pa se mi je ponudila priložnost in odločila sem se, da tudi sama poskusim. Že večkrat sem se želela udeležiti kaligrafske delavnice, vesela sem, da mi je danes uspelo.”*

Istega dne je muzej, tako kot že nekajkrat v letu, obiskovalce povabil na brezplačen ogled muzejskih zbirk. Organizirali smo javno vodstvo po muzeju, ki sta ga udeleženca pozdravila z besedami: *“Ko ste zadnjič organizirali dan odprtih vrat, sva pogrešala javno vodstvo, zato sva prišla ponovno in ni nama žal. Nisva domačina, ogled vašega muzeja sva načrtovala že dalj časa, zdaj sva tu in sva navdušena.”*

Mira Kalan (mira.kalan@geust.arnes.si), Loški muzej Škofja Loka

Prireditev Rodu kraških viharnikov v TVU 2002

Predstavitve taborništva staršem naših članov

Akcija je potekala pri koči na Mačkovcu. Že zjutraj smo se peš, brez staršev, odpravili h koči, kjer smo pripravili različne delavnice (petje, zabavne igre oz. skeči, podiranje novih rekordov in podobno). Popoldne so se nam pridružili še starši. Zanje smo pripravili progo po gozdu, imenovali smo jo Lov na lisico, kjer seveda niso lovili lisice, temveč so na postojankah morali opraviti različne naloge – taborniške veščine. Ker so naši taborniki te

¹ Faksimile so na ogled v muzeju, original pa hrani Avstrijska nacionalna biblioteka na Dunaju.

že osvojili, so svojim staršem pomagali in jim olajšali delo. Dan smo zaključili s smehom, saj so bili skeči naših najmlajših zelo zabavni. Kot se za tabornike spodobi, smo večer preživeli ob ognju. Za marsikoga je bil to zelo prijetna dogodivščina.

Mislím, da je bil to dan, ko smo se vsi zelo sprostiti in uživali. Pri otrocih je igra zelo pomemben dejavnik njihovega odraščanja. Zakaj bi z njo prenehali, ko odrastemo? Ravno ob tej akciji smo spoznali, da se tudi naši starši zelo radi 'igrajo'. Če pa ob tem še malo 'kravžljajo možgančke' - tem bolje.

Špela Uhelj, ZTS - Rod kraških viharikov, Postojna

UTRINKI IZ SVETA

Sodelovanje andragoških inštitutov Predstavnica Slovenije - predsedujoča izvršnemu odboru ERDI

V Leicesteru, v Veliki Britaniji, je bila od 9. do 11. maja 2003 skupščina ERDI, Združenja evropskih inštitutov za raziskovanje in razvoj izobraževanja odraslih. V njem ima svoje predstavnike petnajstih uglednih ustanov iz Anglije, Belgije, Finske, Grčije, Irske, Italije, Nemčije, Nizozemske, Norveške, Portugalske, Romunije, Slovenije, Škotske, Španije in Švice. V konzorciju sodeluje praviloma le en inštitut iz vsake države. Andragoški center Slovenije je postal član Združenja lani, na skupščini v Atenah.

V ERDI se člani ustvarjalno povezujejo - sodelujejo na konferencah in seminarjih, pripravljajo skupne projekte in publikacije. Glavni organ je skupščina ERDI, ki jo prirejajo enkrat letno. Letošnje skupščine, ki je bila tudi volilna, so se udeležili predstavniki dvanajstih članic in kandidatke za sprejem – Švedske. Soglasno so izvolili nov odbor, ki ga sestavljajo: Vida A. Mohorčič Špolar (ACS, Slovenija), predsednica, Alistair Thomson (NIACE, Velika Britanija), podpredsednik, Jesus Gomez (CREA, Španija), podpredsednik, Anemie Deckrik (VCOB, Belgija), blagajničarka, in Susanne Lattke (DIE, Nemčija), tajnica.

Vsebinski del srečanja je bil – v skladu s tradicijo - posvečen trem temam:

- predstavitvi najnovejših dogajanj v državi gostiteljici,
- predstavitvi novosti v sodelujočih ustanovah in
- predstavitvi britanskega projekta Learndirect.

Letošnji ekspertni seminar Združenja bo novembra v Grčiji. Na njem bodo predstavljeni rezultati skupnega projekta Nove učne poti. Prihodnja skupščina ERDI pa bo v Švici; posvečena bo 10-letnici delovanja konzorcija. V letu 2005 naj bi bila gostiteljica skupščine Slovenija.

Slavica Borka Kucler (slavica.borka.kucler@acs.si), ACS

KOTIČEK JE VAŠ

Program izobraževanja brezposelnih oseb Predstavitev Programa 10 000

Program izobraževanja brezposelnih oseb, do sedaj imenovan *Program 5000*, je program, ki omogoča brezposelnim vključitev v izobraževanje po javno veljavnih programih ter v postopke pridobivanja nacionalnih poklicnih kvalifikacij s ciljem povečati njihove zaposlitvene možnosti. Za vsako šolsko leto ga - v sodelovanju s pristojnimi ustanovami¹ - pripravita in financirata Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve ter Ministrstvo za šolstvo, znanost in šport, sprejme pa ga Vlada Republike Slovenije.

Program, ki se izvaja od šolskega leta 1998/1999 in v katerega je bilo do konca meseca februarja vključenih 18.555 brezposelnih oseb, je v Sloveniji prepoznaven. V šolskem letu 2003/2004 pa prinaša dva bistvena premika.

Pospeseno vključevanje v postopke pridobivanja nacionalnih poklicnih kvalifikacij

V okviru *Programa 10 000* se bodo brezposelne osebe v prihajajočem šolskem letu lahko vključevale v redne izobraževalne programe na vseh stopnjah, tudi na univerzitetni. Posebna pozornost bo namenjena vključevanju v programe priprave pridobivanja nacionalnih poklicnih kvalifikacij (certifikatov) in v postopke preverjanja in potrjevanja nacionalnih poklicnih kvalifikacij, za katere so že zaključeni, ali pa bodo zaključeni med šolskim letom 2003/2004, vsi potrebni postopki.

Hitre spremembe na področju trga dela in na področju povpraševanja po delovni sili spreminjajo tudi potrebe po specifičnih znanjih in spretnostih delovne sile. Razkorak med potrebami po delavcih ter brezposelnimi, prijavljenimi na Zavodu RS za zaposlovanje, je še vedno velik. Vedno več pa je tudi povpraševanja po specifičnih znanjih in spretnostih delovne sile za posamezna delovna mesta, ki niso zajeta v formalnih izobraževalnih programih.

¹ Zavod RS za zaposlovanje, Center RS za poklicno izobraževanje, Andragoški center RS, Ministrstvo za gospodarstvo, Obrtna in Gospodarska zbornica Slovenije

Zato bo v šolskem letu 2003/2004 v okviru *Programa 10 000* več pozornosti namenjene pridobivanju nacionalnih poklicnih kvalifikacij, predvsem starejših in težje zaposljivih brezposelnih oseb, ki se ne morejo odločiti za večletno formalno izobraževanje.

Povečan obseg vključevanja

Število brezposelnih oseb brez strokovne izobrazbe se sicer že nekaj časa zmanjšuje, in to hitreje kot celotna brezposelnost; zato se zmanjšuje tudi delež oseb brez strokovne izobrazbe v brezposelnosti. Kljub temu pa je med brezposelnimi osebami še vedno 44,9 % takšnih, ki nimajo poklicne oziroma strokovne izobrazbe, kar kljub upadanju v zadnjih letih predstavlja previsok delež. Zato je eden prednostnih ciljev Nacionalnega programa razvoja trga dela in zaposlovanja do leta 2006 dvigniti izobrazbeno raven, s čemer bi delež aktivnega prebivalstva brez dokončane poklicne šole padel pod 25 %. Tudi nove evropske smernice zaposlovalne politike med cilje do leta 2010 postavljajo povišanje deleža odraslih v starosti med 25-64 leti z najmanj poklicno oziroma strokovno izobrazbo na 80% ali več (v Sloveniji v letu 2002: 67 %).

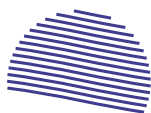
Ker je število oseb brez poklicne oziroma strokovne izobrazbe najbolj zaskrbljujoče med brezposelnimi, je povečan obseg vključevanja brezposelnih oseb v izobraževanje edina možnost, da bi se približali zastavljenim ciljem. Nujno je torej, da se v letošnjem letu poveča obseg vključevanja v Program izobraževanja brezposelnih oseb z dosedanjih 5.000 na 10.000.

Namen povečanja obsega vključevanja v izobraževanje ali postopke pridobivanja nacionalnih poklicnih kvalifikacij je tudi v tem, da čim večjemu številu brezposelnih oseb omogočimo boljše zaposlitvene možnosti. Brezposelni brez izobrazbe so na trgu dela namreč v slabšem položaju, saj jih je več kot drugih iskalcev zaposlitve. Zaradi pomanjkanja znanj so za delodajalce manj zanimivi; pripravljeni so jih zaposlovati le za določen čas, za sezonska dela. Kvalitetne in dolgotrajne zaposlitve je mogoče pridobiti le z ustrežno izobrazbo in usposobljenostjo. Dvig izobrazbene ravni in usposobljenosti brezposelnih oseb, ki se ga nadejamo v *Programu 10 000*, bo prispeval k odpravljanju sedanjih in preprečevanju bodočih problemov na trgu dela; zagotavljal bo pogoje za večjo kakovost življenja vseh, tudi ranljivejših družbenih skupin, za socialno pravičnost in povezanost.

V šolskem letu 2003/2004 se bo v izobraževanje ter v postopke pridobivanja nacionalnih poklicnih kvalifikacij vključilo predvidoma 10.062 brezposelnih oseb - izobraževanje bo nadaljevalo predvidoma 2.500 vključenih, na podlagi zaposlitvenih načrtov pa se bo na novo vključilo do 7.562 brezposelnih oseb, predvsem tistih, ki nimajo poklicne oziroma strokovne izobrazbe, in tistih, ki s poklicno in strokovno izobrazbo na svojem

področju ne morejo dobiti zaposlitve in so pri Zavodu RS za zaposlovanje prijavljeni več kot šest mesecev.

Ana Hrvat (ana.hrvat@gov.si), Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve

Bralni krožek v Šmartnem pri Litiji

Po dveh letih delovanja

Letos smo v študijskem krožku Beremo z Manco Košir, ki deluje v Šmartnem pri Litiji pod okriljem Zavoda za izobraževanje in kulturo - Matične knjižnice dr. Slavka Gruma Litija, praznovale dve leti svojega delovanja in na to sem zelo ponosna. V tem času smo izpeljale pet krožkov. Udeleženke ostajajo iste, osebnostno napredujejo in rastejo, postajajo "pogumne", razgledane, njihova želja po znanju in prebiranju leposlovja pa stalno narašča in postaja potreba.

Moje mentorske izkušnje se z vsakim srečanjem večajo. Iz začetne zagnanosti sem kmalu pristala v realnem svetu udeleženk, ki jim je bilo težko prebrati otroško slikanico, kaj šele napisati stavek ali dva. Delo s skupino sem po tej izkušnji oblikovala nekoliko drugače. Vsebina knjig je postala "govorna vaja" posameznice, učenje pa je predstavljal pogovor o avtorju, zvrsti dela, času, krajih in izkušnjah, povezanih z vsebino. Pritegnejo tudi popotovanja po Sloveniji, ki so povezana z rojstnimi kraji pisateljev oziroma vsebino njihovih del (Kekčeva dežela, Baška grapa, Slovenska Istra in Primorje, Kozjansko, Vrhnika, Ljubljana).

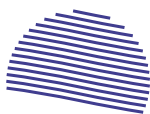
Udeleženke so med seboj stkale prava prijateljstva in srečanja so postala družabni dogodek. Veseli me, da jim teden mineva od srečanja do srečanja in ne od nedelje do nedelje. Opažam tudi, da si v svojo sredino ne želijo drugih in skoraj ljubosumno čuvajo "svoj krožek".

Zavedam se, da medijsko krožek ni dovolj opazen. Udeleženke na to še niso pripravljene. Moje izkušnje govorijo, da je to korak, do katerega jih bo druženje v krožku, spontano in brez prisile, pripeljalo v naslednjem letu. Tako kot letos, ko so po dveh letih toliko "zrasle", da so si upale napisati svoje misli, občutke in dogodke. Strašansko so bile ponosne, ko je izšel "njihov" zvezek, ki je na ogled v litijski knjižnici. Zelo sem vesela, da je druženje v krožku ženskam, starim od skoraj petdeset pa tja do dvainsedemdeset let, ki dolga leta

niso napisale nič drugega kot “Srečno novo leto”, vzbudilo takšno željo po branju in spoznavanju novega.

Naj za konec zapišem še to, da moje mentorstvo zahteva veliko študija strokovne, prirodoslovne in družboslovne literature, brskanja po slovarjih, pravopisih in leksikonih, sestavni del vsakega srečanja sta tudi resna glasba in poezija. Skratka, na srečanja se vsakič skrbno pripravim in jih skušam narediti čim bolj pestra. S tem širim obzorje tudi sebi in za vse vloženo mi nikoli ni žal.

Magda Omahen, Študijski krožek Beremo z Manco Košir Šmartno pri Litiji

Doba

On-line usposabljanje za on-line delo mentorjev

Novi mediji in tehnologije spreminjajo pedagoški proces, tako proces poučevanja kot proces učenja. Zapletenost tehnologij in privlačnost multimedijskih gradiv, ki jih le-ta omogoča, sooblikujeta virtualno učno okolje. Vendar je dobro zastavljen in izveden on-line izobraževalni proces več kot le dobra tehnološka podpora in dobro multimedijsko gradivo. V virtualnem učnem okolju je pomembno ustrezno zastavljeno povezovanje z učnim okoljem in gradivom, predvsem pa je pomembno sodelovanje med udeleženci izobraževanja. Za dobro on-line učno vzdušje so torej pomembni odnosi med udeleženci izobraževanja in tistim, ki izobraževanje spremlja in usmerja - razumevanje, empatija, čustva, humor, motivacija in inspiracija, zato je treba v proces načrtovanja in izvedbe on-line izobraževalnega procesa načrtno vnašati človeški dejavnik v obliki dela mentorja. Največjega vpliva na kakovost on-line izobraževanja nimajo uporabljene tehnologije in mediji, temveč način njihove uporabe, kar zahteva nenehno spreminjanje in prilagajanje značilnostim in potrebam ciljnih skupin.

Na Dobi, Višji strokovni šoli Maribor, smo letos izvedli že tretje on-line usposabljanje mentorjev za delo z on-line študenti, ki študirajo po višješolskih strokovnih programih Poslovni sekretar in Komerčialist. V letošnje usposabljanje je bilo vključenih 17 novih mentorjev. Na podlagi triletnih izkušenj z izvajanjem študija na daljavo prek interneta - online študija in sodobnih trendov take vrste učenja ter poučevanja, ki gredo v smeri konstruktivističnega pristopa in sodelovalnega učenja, torej aktivne vloge udeleženca pri usvajanju in ustvarjanju znanj v

interaktivnem okolju, smo letošnji program usposabljanja nekoliko spremenili. Spremembe odsevajo predvsem značilnosti modelov učenja, ki udeležencu izobraževanja omogočajo razvoj določenih sposobnosti, kot so sposobnost samostojnega dostopa in nastavitve sistema, pošiljanja in sprejemanja sporočil, iskanja informacij, personalizacije študijskega okolja, sodelovalnega učenja ter samostojnega iskanja in prepoznavanja dodane vrednosti on-line učenja. Hkrati pa od mentorja zahtevajo razvoj sposobnosti, ki udeležencem izobraževanja omogočajo učinkovito vključevanje v izobraževalni proces, spodbujanje, povezovanje in iskanje skupnih točk med različnim kulturnim, socialnim in učnim okoljem, dodeljevanje nalog in podporo pri uporabi pripravljenih on-line gradiv ter povratne informacije. Glavna naloga mentorja v on-line izobraževanju je podpora udeležencem v vseh fazah učenja. Pojem podpore opredeljuje načine komunikacije in sodelovanja, značilnega za virtualno učno okolje.

Udeleženci on-line usposabljanja na Dobi so v pettedenskem programu spoznali značilnosti on-line izobraževanja in dela mentorja, hkrati pa so z lastno izkušnjo dela v virtualnem učnem okolju ozavestili in razširili poznavanje teoretičnih izhodišč.

V izvedenem programu so spoznali:

- zakonitosti komuniciranja v virtualnem učnem prostoru,
- razliko med tradicionalno obliko izobraževanja in on-line izobraževanjem,
- značilnosti on-line učenja, saj je le-to neposredno povezano z značilnostmi on-line poučevanja,
- naloge mentorja v modelu študija na daljavo na Dobi.

Izkusili so vlogo udeleženca usposabljanja in vlogo mentorja ter se usposobili za delo v virtualnem učnem okolju WebCT.

Usposabljanje mentorjev se nadaljuje med njihovim delom in rednimi letnimi srečanji. Največ izkušenj pridobijo s konkretnim delom s študenti v virtualnem okolju. Da se proces usposabljanja nadaljuje, se zavedajo tudi letošnji udeleženci, ki so v zaključnih anketah izrazili pozitivno pričakovanje svoje prve mentorske vloge. Program usposabljanja so vsi udeleženci ocenili z najvišjo oceno, izpostavili pa so predvsem koristnost neposredne izkušnje v vlogi mentorja in v vlogi študenta ter različne možnosti sodelovanja med udeleženci, ki jih omogoča virtualno učno okolje.

V novo študijsko leto tako vstopamo s skupino 53 usposobljenih mentorjev. Za vse mentorje v jeseni načrtujemo nadaljevalni modul usposabljanja.

Tamara Markelj (tamara.markelj@doba.si), Doba, Maribor

NOVA KNJIGA

Predstavitev kakovosti kurikuluma v izobraževanju odraslih

Kakovost v izobraževanju

V zbirki Študije in raziskave je prav ob koncu šolskega leta izšla publikacija Andragoškega centra Slovenije **Kakovost v izobraževanju**, s podnaslovom **Od tradicionalnih do sodobnih modelov ugotavljanja in razvijanja kakovosti v izobraževanju odraslih**. Gre za obsežno strokovno delo, ki predstavi kakovost kurikuluma v izobraževanju odraslih, razvoj kurikularne evalvacije, razvoj gibanja za kakovost v gospodarstvu, različne pristope k zagotavljanju in razvoju kakovosti v izobraževanju v nekaterih evropskih državah ter temeljne smernice oziroma splošni model za ugotavljanje in razvoj kakovosti kurikuluma v izobraževanju odraslih.

V uvodnem poglavju o kakovosti avtorica, *mag. Tanja Možina*, predstavi pojem kakovosti in njegove različne razsežnosti. Za področje izobraževanja odraslih izpostavi tista temeljna področja, na katera moramo biti pozorni, ko želimo zagotavljati kakovost. To so: cilji izobraževanja odraslih, individualne značilnosti odraslih, ciljne skupine, ugotavljanje potreb in načrtovanje izobraževanja, vsebinska področja in vrste izobraževanja odraslih, organizacije, v katerih se odrasli izobražujejo, in osebe v izobraževanju odraslih. Vsak dejavnik zatem tudi posebej predstavi.

V drugem poglavju spoznavamo kurikulum v izobraževanju odraslih. Razčlenjena so različna pojmovanja kurikuluma, strategije načrtovanja ter ravni nastajanja in udejanjanja kurikuluma. Za prakso so zlasti zanimivi odnosi med nameravanim in izvedbenim kurikulumom.

Najobsežnejše, tretje poglavje popelje bralca v razvoj kurikularne evalvacije, ki naj bi odpirala poti v kakovost kurikuluma v izobraževanju. Natančno in pregledno so predstavljeni zgodovinski razvoj kurikularne evalvacije in nekatere najvplivnejše paradigme v kurikularni evalvaciji ter njihova povezava z znanimi evalvacijskimi modeli.

Zanimiv je pregled razvoja gibanja za kakovost v gospodarstvu ter njihov vpliv na izobraževanje odraslih. Zvemo za celostno upravljanje kakovosti - TQM - za modele kakovosti,

med njimi za krožke kakovosti in model Vlagatelji v ljudi, ki ga razvija tudi Andragoški center Slovenije.

Predstavljeni so tudi primeri izbranih evropskih držav (Nizozemske, Danske, Škotske in Španije) ter njihovi evalvacijski in samoevalvacijski pristopi pri izobraževanju odraslih.

V šestem, zadnjem poglavju je predstavljen pregled modelov kakovosti in evalvacijskih modelov. Ob koncu je oblikovan splošni model ali smernice za ugotavljanje in razvoj kakovosti kurikulumov v izobraževanju odraslih.

Gre za eno najpogljbljenejših študij o kakovosti in evalvaciji v izobraževanju. Publikacija bo uporabna za temeljit študij ob pripravah na različne evalvacijske projekte, ob poskusih izobraževalnih organizacij, da bi s samoevalvacijo ugotovljale kakovost svojega dela in ga izboljševale. Koristna bo tudi študentom, ki se bodo lotevali študija evalvacije in kakovosti, saj bodo v zbranem gradivu našli vrsto definicij, ugotovitev, spremljali razvojne poti in dileme na tem področju. To je delo, ki bo zagotovo dobro sprejeto med strokovno javnostjo.

mag. Marija Velikonja (velikonja@ardi.si), Ljubljana

PRIPRAVLJAMO

Andragoški center Slovenije

Vabilo na petkovo izobraževalno srečanje

Vabimo vas na predstavitev diplomske naloge Polone Kelava z naslovom **Izobraževanje odraslih in socialno razslojevanje**, ki bo v petek, **12. septembra 2003**, ob 9. uri v sejni sobi Andragoškega centra Slovenije, Šmartinska 134 a.

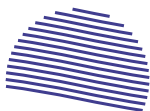
V diplomskem delu se avtorica posveti socialnemu razslojevanju na podlagi dosežene formalne izobrazbe. K socialnemu razslojevanju pristopa iz sedmih vidikov. Obravnava:

- vpliv življenjske ravni posameznika na vključevanje v izobraževanje odraslih,
- odstopanja med izobrazbo zaposlenih in zahtevnostjo delovnih mest,
- vpliv pisnih spretnosti ter sposobnosti uporabe sredstev komunikacije na vključevanje v izobraževanje odraslih,
- konkurenčnost neformalnega izobraževanja formalnim sistemom izobraževanja zaradi odsotnosti vstopnih pogojev,
- regionalno razpršenost izobrazbenega kapitala in ponudbe izobraževanja v Sloveniji,
- vključevanje brezposelnih v izobraževanje odraslih ter pravičnost začetnega izobraževanja od višje sekundarne stopnje naprej,
- vlogo izobraževanja odraslih pri izenačevanju neenakosti, nastalih v začetnem izobraževanju.

Z vsako izmed postavk dokazuje, da izobraževanje odraslih, kot je organizirano danes, prispeva k ohranjanju obstoječih družbenih razmerij, z neenakopravnim dostopom do izobraževanja spodbuja socialno razslojenost in v določeni meri povečuje socialne razlike. Zaradi neenakih možnosti v izobraževanju se izobrazbene razlike med višje in nižje izobraženimi povečujejo; na ta način se problem socialnega razslojevanja izkaže kot večplasten, saj so nekateri posamezniki postavljeni v neenakopraven položaj v družbi z več omejitvami hkrati. Avtorica pokaže, da se skoraj vsi dejavniki socialnega izključevanja na nek način povezujejo tudi z v povprečju nižjo doseženo izobrazbo in tako pogojujejo tudi nadaljnje vključevanje v izobraževanje odraslih.

Srečanje bo trajalo približno eno uro. Prosimo, da udeležbo na srečanju potrdite najkasneje do **srede, 10. septembra 2003**, Zdenki Birman Forjanič (tel.: 01 5842 571), lahko tudi po faksu: 01 5245 881.

Zdenka Birman Forjanič (zdenka.birman@acs.si), ACS

Andragoški center Slovenije

Vabilo na delavnico **Od predavatelja do moderatorja**

Konec meseca marca smo v Novičkah razpisali delavnico **Od predavatelja do moderatorja**, vendar smo jo morali zaradi poškodbe predavatelja odpovedati. Odločili smo se, da razpis delavnice še enkrat ponovimo. Tako se je boste lahko udeležili tudi vsi tisti, ki ste nas poklicali in nam povedali, da se delavnice zaradi službenih in drugih obveznosti v aprilskem terminu ne morete udeležiti.

Vabimo vas, da si podrobnejšo predstavitev delavnice, ki bo **15. in 16. septembra 2003**, preberete v prilogi.

Zdenka Birman Forjanič (zdenka.birman@acs.si), ACS

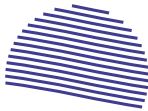
POSVETI, KONFERENCE

Bodoči evropski cilji na področju izobraževanja
in usposabljanja

Slovenija in skupni evropski cilji na področju izobraževanja in usposabljanja

Ljubljana, Slovenija, 8. oktobra 2003

Do začetka septembra, ko bodo z vabili poslane tudi prijavnice za udeležbo, na vaša vprašanja odgovarjata Maja Mihelič Debeljak v Službi za programe EU (e-naslov: speu@cpi.si, tel.: 01 5864 251), ali Tanja Grželj na Ministrstvu za šolstvo, znanost in šport (e-naslov: tanja.grzelj@gov.si, tel.: 01 4784 756). Več informacij dobite tudi na spletni strani <http://www.mszs.si/slo/aktualno/novica.asp?ID=2220>.

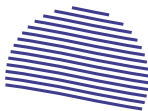

Informacijska družba – IS'2003

Vzgoja in izobraževanje v informacijski družbi

Ljubljana, Slovenija, 17. oktober 2003

Informacije o konferenci je mogoče dobiti pri Mojci Bernik po telefonu: 04 2374 236, faksu: 04 2374 299, na e-naslovu: mojca.bernik@fov.uni-mb.si in na spletni strani: <http://lopes1.fov.uni-mb.si/is/>.

Posvet Zveze društev pedagoških delavcev Slovenije

Učitelj med zahtevami, pričakovanji in možnostmi

Portorož, Slovenija, 23. do 25. oktober 2003

Več informacij z naslovi, roki za prijavo in podobnim najdete na spletni strani:
<http://www.sviz-sl.si/?page=si/aktualno/dogodki/posvet>.

NOVOSTI IZ KNJIŽNICE ACS

Bralcem Novičk sporočamo, da je knjižnica ACS odprta za obiskovalce v sredo in petek dopoldne od 10. do 12. ure ter v ponedeljek in četrtek od 14. do 16. ure. Vabljeni!

Literacy for all : issues in teaching and learning / edited by Jean Osborn, Fran Lehr ; introduction by Richard C. Anderson. New York : Guilford Press, cop. 1998. xiv, 353 str. : ilustr. ; 24 cm

Maxted, Peter: Understanding barriers to learning : a guide to research and current thinking. London : Campaign for Learning, 1999. 85 str. : ilustr. ; 25 cm

McGivney, Veronica: A question of value : achievement and progression in adult learning : a discussion paper. Leicester : NIACE, 2002. 42 str. ; 30 cm

Multimedia learning : results and perspectives / Sanne Dijkstra, David Jonassen, Detlef Sembill (eds.). Frankfurt am Main ; New York : Peter Lang, cop. 2001. 223 str. : ilustr. ; 22 cm

Muršak, Janko: Pojemni slovar za področje poklicnega in strokovnega izobraževanja. Ljubljana : Ministrstvo za šolstvo, znanost in šport, Urad RS za šolstvo : Center RS za poklicno izobraževanje, 2002. 189 str. ; 21 cm

Lifelong learning : one focus, different systems / [editors] Klaus Harney ... [et al.]. Frankfurt am Main : Peter Lang, 2002. 246 str. ; 21 cm. - (Studien zur Erwachsenenbildung ; Bd. 19)

Performance management in education : improving practice / Jenny Reeves ... [et al.]. London ; Thousand Oaks (ZDA) ; New Delhi : Paul Chapman, 2002. xiv, 194 str. : ilustr. ; 24 cm

Peter Monetti (peter.monetti@acs.si), ACS

Programoteka

javnoveljavni izobraževalni programi za odrasle

www.acs.si/programoteka

Objavljamo javnoveljavne izobraževalne programe, ki so

- * oblikovani izključno za odrasle
- * na novo oblikovani v skladu z veljavno šolsko zakonodajo ali jim je bila v skladu z novo zakonodajo podaljšana veljavnost

TEDEN VSEŽIVLJENJSKEGA UČENJA

13. - 19. 10. 2003

Na vprašanja vse leto odgovarjamo v TVU-Razpravljalnici na spletni strani
<http://tvu.acs.si/razprava>

Razpis za prijavo dejavnosti v TVU 2003 objavljamo na spletni strani
<http://tvu.acs.si/zarisce>

Vse o 7. andragoškem kolokviju preberite na spletni strani
<http://tvu.acs.si/ak>

IZBRAŽEVANJE ODRASLIH V SLOVENIJI IZVAJALCI IN PROGRAMI 2002/2003

pregled več tisoč izobraževalnih programov in številnih organizacij po vsej Sloveniji

• Na spletni strani: www.acs.si/pregled

<http://izobrazevanje.acs.si>

IZBRAŽEVALNA PONUDBA ACS

Objavljamo izobraževalne programe, ki jih za izobraževalce odraslih izvajamo v šolskem letu 2002/2003

- izobraževalni programi
- strokovna, informativna in izobraževalna srečanja
- aktualna izobraževanja ACS

Na vaša vprašanja odgovarjamo v Forumu na spletni strani <http://izobrazevanje.acs.si/forum>

na spletni strani **www.acs.si**

* za tiste, ki se želite izobraževati

* in za tiste, ki sami izobražujete

svetovalni kotiček ACS

